

Regionstyrelsen

**Motion 2020:17 av Gabriel Kroon (SD) om
hälsokontroller av nyanlända**

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Gabriel Kroon (SD) har inkommit med en motion som föreslår att regionfullmäktige ger i uppdrag åt hälso- och sjukvårdsnämnden att se över hur samverkan med kommunerna kan ge högre deltagande i de hälsokontroller som nyanlända erbjuds. Vidare föreslår motionären att regionstyrelsen får i uppdrag att yttra sig till relevant departement avseende skärpta bidragsvillkor för att kunna ställa krav på obligatoriska hälsokontroller.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att besluta följande.

Motion 2020:17 av Gabriel Kroon (SD) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

Regionrådsberedningens motivering

Det finns många orsaker till att personer inte genomgår en hälsoundersökning. Det är dock relativt få asylsökande som aktivt avböjer erbjudandet. I en rapport från Region Stockholms kunskapscentrum, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES), (2017:4) från 2017 om hälsoundersökningar presenteras bland annat slutsatserna att uteblivet deltagande inte har att göra med bristande motivation hos asylsökande. Det är viktigare att utveckla effektiva informationskanaler snarare än att införa obligatoriska hälsoundersökningar då den främsta anledningen till att asylsökande inte kommer på hälsoundersökning är att kallelsen inte når fram. En av anledningarna till att inbjudan inte når fram är att det är vanligt att asylsökande flyttar under asyltiden eller anger en annan adress för postmottagande än den som hon eller han bor på.

I CES rapport nämns det vidare att om hälsoundersökningen ska ge största möjliga nytta krävs det tillit till vården. Där personal som genomför hälsoundersökningen tillser att en miljö finns så att personen öppnar upp sig och vågar beskriva symptom på somatisk och psykisk ohälsa. Ett obligatorium eller hot om indragen ersättning skulle troligtvis

SKRIVELSE
2020-02-10

RS 2020-0320

öka andelen som uppfattar hälsoundersökningen som en del av Migrationsverkets myndighetsutövning.

Tilliten till vården kan påverkas negativt om undersökningen kopplas till asylprocessen och skulle kunna bidra till att information om ohälsa inte kommer fram under hälsosamtalet. Det som är själva målsättningen med hälsokontrollerna skulle därmed äventyras.

Samverkan finns avseende deltagande i hälsoundersökningar i regionen. Det är ett komplext område där flera aktörer är inblandade förutom Region Stockholm och kommunerna i länet. Ett kontinuerligt arbete pågår för ett ökat deltagande i hälsoundersökningarna tillsammans med övriga inblandade aktörer.

Regionrådsberedningens bedömning att det ligger utanför regionens ansvarsområde att reglera dagarsättning och rätten till hälso- och sjukvård. De ersättningar som asylsökande har rätt till regleras i nationella lagar och förordningar.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regionrådsberedningen att motionen ska anses besvarad.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande

Motion 2020:17

Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 15 december 2020

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 26 november 2020

Irene Svenonius

Anna Starbrink

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Åsa Rosendahl

TJÄNSTEUTLÅTANDE

RS 2020-0320

Regionstyrelsen

Motion 2020:17 av Gabriel Kroon (SD) om hälsokontroller av nyanlända

Ärendebeskrivning

Gabriel Kroon (SD) har inkommit med en motion som föreslår att regionfullmäktige ger i uppdrag åt hälso- och sjukvårdsnämnden att se över hur samverkan med kommunerna kan ge högre deltagande i de hälsokontroller som nyanlända erbjuds. Vidare föreslår motionären att regionstyrelsen får i uppdrag att yttra sig till relevant departement avseende skärpta bidragsvillkor för att kunna ställa krav på obligatoriska hälsokontroller.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande

Motion 2020:17

Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 15 december 2020

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 26 november 2020

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att besluta följande.

Motion 2020:17 av Gabriel Kroon (SD) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning

Gabriel Kroon (SD) har inkommit med en motion där det föreslås att regionfullmäktige ger i uppdrag åt hälso- och sjukvårdsnämnden att se över hur samverkan med kommunerna kan ge högre deltagande i de hälsokontroller som nyanlända erbjuds. Vidare föreslår motionären att regionstyrelsen får i uppdrag att yttra sig till relevant departement om

skärpta krav på nyanlända vad gäller deltagande på hälsokontroller för att få bidrag från staten. Motionären föreslår att hälsokontroller blir obligatoriska.

Samverkan finns avseende deltagande i hälsoundersökningar. Det är ett komplext område där flera aktörer är inblandade förutom Region Stockholm och kommunerna i länet. Ett kontinuerligt arbete pågår för ett ökat deltagande i hälsoundersökningarna tillsammans med övriga inblandade aktörer. Tilliten till vården kan påverkas negativt om undersökningen kopplas till asylprocessen och skulle kunna bidra till att information om ohälsa inte kommer fram under hälsosamtalet. Det som är själva målsättningen med hälsokontrollerna skulle därmed äventyras.

Regionledningskontoret instämmer i hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning att det ligger utanför regionens ansvarsområde att reglera dagersättning och rätten till hälso- och sjukvård. De ersättningar som asylsökande har rätt till regleras i nationella lagar och förordningar. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regionledningskontoret att motionen ska anses besvarad.

Bakgrund

Gabriel Kroon (SD) har inkommit med en motion som föreslår att regionfullmäktige ger i uppdrag åt hälso- och sjukvårdsnämnden att se över hur samverkan med kommunerna kan ge högre deltagande i de hälsokontroller som nyanlända erbjuds. Vidare föreslår motionären att regionstyrelsen får i uppdrag att yttra sig till relevant departement om skärpta krav på nyanlända vad gäller deltagande på hälsokontroller för att få bidrag från staten. Motionärens önskan är att hälsokontrollerna blir obligatoriska.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Överväganden

Rätt till en kostnadsfri hälsoundersökning har, enligt svensk lag och förordningar, generellt sett berört kvotflyktingar, asylsökande, asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, anknytningar till asylsökande som beviljats uppehållstillstånd och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd. Region Stockholm strävar efter att så många som möjligt inom målgruppen ska erbjudas hälsoundersökning och att andelen som genomför en sådan ska öka. Av de asylsökande som kom 2019 och fortfarande var asylsökande i länet i oktober 2020, har cirka 60 procent

genomgått en hälsoundersökning. För de som inte längre är asylsökande finns inte statistik att tillgå i dagsläget. Hälso- och sjukvårdsnämnden har under hösten 2020 arbetat med att utveckla statistikunderlaget för att bättre kunna följa upp hur många som deltar i en hälsoundersökning. För övriga grupper som har rätt till en hälsoundersökning saknas uppföljning helt eftersom Region Stockholm inte får information om hur många av dessa som bosätter sig i länet.

Samverkan med kommuner äger rum redan idag och utvecklas kontinuerligt utifrån olika verksamhetsområden och behov. I Stockholms län finns det idag flera etablerade samverkansformer avseende asylsökande och nyanlända. I dessa forum diskuteras bland annat hälsoundersökningar. Kommunerna bidrar genom att fånga upp och informera nyanlända via olika möten, exempelvis skolan.

Det finns många orsaker till att personer inte genomgår en hälsoundersökning. Det är dock relativt få asylsökande som aktivt avböjer erbjudandet. I en rapport från Region Stockholms kunskapscentrum, Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES), (2017:4) från 2017 om hälsoundersökningar presenteras bland annat slutsatserna att uteblivet deltagande inte har att göra med bristande motivation hos asylsökande. Det är viktigare att utveckla effektiva informationskanaler snarare än att införa obligatoriska hälsoundersökningar då den främsta anledningen till att asylsökande inte kommer på hälsoundersökning är att kallelsen inte når fram. En av anledningarna till att inbjudan inte når fram är att det är vanligt att asylsökande flyttar under asyltiden eller anger en annan adress för postmottagande än den som hon eller han bor på.

Folkhälsomyndigheten gjorde 2016 en riskbedömning av smittspridning, med anledning av de många flyktingar som kommit till Sverige och drog slutsatsen att flyktingströmmarna utgjorde en låg risk för utbrott av infektionssjukdomar till den övriga befolkningen i Sverige.

För att hälsoundersökningen ska ge största möjliga nytta uppger hälso- och sjukvårdsnämnden att det krävs tillit till vården. Där personal som genomför hälsoundersökningen tillser att en miljö finns så att personen öppnar upp sig och vågar beskriva symptom på somatisk och psykisk ohälsa. Ett obligatorium eller hot om indragen ersättning skulle troligtvis öka andelen som uppfattar hälsoundersökningen som en del av Migrationsverkets myndighetsutövning. Ett obligatorium skulle också innebära ekonomiska och praktiska konsekvenser för Region Stockholm för

att adekvat kunna dokumentera och tillhandahålla hälsoundersökningar så att personer ska kunna få sin dagersättning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden poängterar att det ligger utanför Region Stockholm ansvarsområde att reglera dagersättning. Rätten till hälso- och sjukvård samt de ersättningar som asylsökande har rätt till regleras i nationella lagar och förordningar. Samverkan pågår och utvecklas kontinuerligt för ett ökat deltagande och kunna nå fram till fler med information och inbjudan till hälsoundersökningar.

Regionledningskontoret föreslår därmed att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:

Akt
Regionledningskontoret Ekonomi och finans
Hälso- och sjukvårdsnämnden